

Grensverleggers

Ze denken, ze durven, ze doen, en dit alles buiten de gebaande paden. Grensverleggers gaan verder dan de meesten van ons. Veel verder, en op geheel originele wijze.



Sandy Mackinnon

Zondagmiddaguitje wordt monstertocht

Het plan is om een paar dagen te gaan dobberen met zijn houten Mirror Dinghy van drie meter op een riviertje in Wales. Het loopt anders. Een jaar later bevindt Sandy Mackinnon zich vijftuizend kilometer verderop aan de andere kant van Europa.

Tekst MICHIEL VAN STRATEN Foto's SANDY MACKINNON en HELENA DARVELID/SAILROCKET

Denk: zondagmiddag, open houten bootje, mastje, zeiltje. Een milde bries en een vrolijk zonnetje, meer heeft Sandy Mackinnon niet nodig om zijn zeiltochtje op de rivier de Severn te laten slagen. Je ziet hem dobberen. Grootse plannen heeft hij niet.

Als wij een dagje gaan varen, is het meestal de bedoeling om daarna weer in de haven van vertrek terug te komen. Vaak lukt dat ook nog. Bij Mackinnon loopt dat anders. Als hij een open houten Mirror Dinghy van 3,3 meter mag lenen, neemt hij zich voor het even verderop gelegen Gloucester aan te doen. Bij het bereiken van deze eindbestemming wordt hij nieuwsgierig naar een mogelijk volgende bestemming. Ook niet ver weg, maar wel aanlokkelijk genoeg om er nog een paar dagen aan vast te willen knopen.

Haalbare doelen

Als ik de Australiër Sandy Mackinnon online spreek (hij in Australië, ik in Nederland), vertelt hij dat zijn drijfveer een soort filmisch idee was, bijna sprookjesachtig. "Het was het klassieke idee van vaarwel zeggen, weg zeilen in de avondschemering, de horizon tegemoet." De realiteit is dat toen hij Gloucester bereikte, hij concludeerde: dit is fantastisch.

Als hij na die eerste paar dagen op het water bedenkt dat hij voor de nachten een zeiltje kan spannen over de giek, en vloerplanken kan maken om zijn matrasje op te leggen, heeft hij ineens ook zijn huis bij zich. Oxford, zou dat een mooi einddoel

zijn? Zijn reisdoel is niet groots. Hij laat zich leiden door kleine, haalbare doelen van hooguit een paar dagen. Mackinnon: "De rivier wordt steeds breder, dus het kan alleen maar makkelijker worden, dacht ik." Terugkijkend: "I got carried away."

Zeilen, roeien en jagen

Maar het blijft niet bij zeilen alleen. Mackinnon pakt de roeiriemen als de wind het laat afweten of uit de verkeerde richting waait. De eerste sluis die hij tegenkomt, transformeert van een doorgang tot een onneembare vesting. De knorrige sluiswachter wenst dat speelgoedbootje zonder motor niet toe te laten. Mackinnon ziet geen andere mogelijkheid dan zijn bootje de kant op te slepen, langs de sluis over het voetpad te trekken en daarna weer te water te laten.

Nadat dat met veel zwoegen en kreunen is gelukt, schrijft hij: 'De pas ontwikkelde methode 'Mackinnon-til je een breuk' om met één man een bootje uit het kanaal te hijsen, heeft zich die rampzalige middag dubbel en dwars bewezen. Drie keer laadde ik de boot uit, drie keer sleepte ik hem centimeter voor centimeter over grind, keien, drassig gras en gebarsten beton om hem dan weer schrapend in het stille donkere water tussen de sluisen te laten glijden.'

Betoverend

Als de wind hem goed gezind is, raakt Mackinnon betoverd. "Op de derde dag van mijn tocht voer ik de Severn op. Ik hees het zeil dat zich al snel vulde. En ik ging. Ik

voer ruime wind. De oevers schoten aan me voorbij. Het was magisch, zo zonder gebruik van een motor. Ik moest eraan denken dat mensen dit vijftuizend jaar geleden ook al zo deden. Het was heerlijk." Later zal hij zijn fok verliezen, door een dief in de nacht of mogelijk het tij. Nou ja, dan maar zonder, denkt hij. Veel kruisen lukt toch niet, zeker niet op smalle kanalen.

Wilde gang

Als Mackinnon Londen nadert, merkt hij tijdens een gesprek met drie jongens die hij tegenkomt, dat dit zijn eindstation gaat worden. "Nee!" roepen de drie. "Je wilt door. Vaar naar Frankrijk, naar de Middellandse Zee. Je kunt ver komen met die boot." Mackinnon schrijft over dat moment: "Het was leuk om te weten dat er nog meer verstandige mensen op de wereld rondlopen."

De schipper krijgt steeds meer ervaring en geniet nu van de pure snelheid die hem bij goede wind helpt om voortgang te maken. "Het grootste deel van de tijd planeerde ik, waarbij ik met een wilde gang van elke hoge golf naar beneden scheerde. De oude houten romp kreunde en zoemde en vibreerde tot in al zijn vezels. Tot ik dacht dat hij domweg onder mijn voeten uit elkaar zou vallen. Het was net surfen op een oude cello."

Het Kanaal

Het Kanaal, een van de drukst bevaren waterwegen ter wereld, is natuurlijk geen

‘Het weer was zo prachtig, en de zee was lovely. Ik dacht: ik doe het’



Xxxxxx.

plek voor een houten Mirror Dinghy van slechts enkele meters. Totdat de Engelsen die Mackinnon ontmoet naarmate hij verder richting Dover komt, er steeds nonchalant over doen. “Waarom ook niet?” is de reactie die hij steeds vaker krijgt. Enigszins tot zijn verbazing en lichtelijk tot zijn ongerustheid. Nou, om een heleboel redenen niet, zou je kunnen denken. Geen motor als de wind wegvalt. Geen ijzer (radarreflector) aan boord. En geen levensmoeheid bij de schipper.

Mackinnon, ook niet gek, belt voor advies naar de Britse Kustwacht. Hij maakt aan-

dachtig notities als de *official* hem van kundig advies voorziet, duidelijk gestoeld op ervaring. “Hij zei tegen me: “Luister goed jongeman, ik zal je iets belangrijks vertellen”. Hij vertelde me over een boei aan stuurboord, een peiling die ik in de gaten moest houden op zoveel graden en vervolgens gaf hij me een waarschuwing: “Als je Calais nadert en je de havenkade rondt, zie je een groot wit gebouw op de pier. Dat is een visrestaurant. Wat je ook doet, ga daar niet eten. Veel succes!”

Als iemand hem aanbiedt om met een

begeleidingsboot mee te gaan om een oogje in het zeil te houden, is Mackinnon om. Hij wil de oversteek wagen. Dat deze potentiële redder in nood op de dag van de overtocht vanwege twee gebroken armen verhinderd blijkt, houdt de vastberaden Australiër niet meer tegen. “Het weer was zo prachtig, en de zee was lovely. Ik dacht: ik doe het.”

Maar dan: “Al snel na vertrek, realiseerde ik mij dat ik midden op de belangrijkste scheepvaartroute voer, met verboden, hovercrafts en dergelijke. Op een gegeven moment hoorde ik iets brullen. De zeilen, dacht ik. Het tuig trilde. Dat kwam niet door de wind. Plotseling zag ik op honderd meter afstand een draagvleugelboot passeren. Die was vanuit het niets verschenen en binnen twee minuten ook weer verdwenen. Ik dacht: als ik in de weg had gelegen, had ik dat nooit overleefd. Gelukkig duwde de noordelijke stroming mij daarna uit de scheepvaartroute. Anders was ik vijf keer overvaren geweest.”

Was dat beangstigend? “Jawel. Maar ik heb de vreemde gewoonte dat als zaken echt gevaarlijk of griezelig worden, ik moet lachen en denk: dit levert in elk geval een mooi verhaal op. Dus ik word nooit zo bang als ik zou moeten.”

Blauwe lijn

Ondanks dat het weglachen van gevaar waarschijnlijk niet een erg goede eigenschap is als je wilt overleven, haalt de solitaire schipper Calais zonder overvaren te worden. Wat nu? “Er is een kleine blauwe lijn [op de kaart die hij bij zich had van de waterwegen tussen Ierland en de Kaspische Zee op de grens van Azië, MvS] en die loopt ononderbroken dwars door Europa helemaal tot aan de Zwarte Zee.” Die zee wordt ook wel gezien als de oostgrens van Europa. Het idee om de blauwe lijn te vol-



Xxxxxx.

gen tot het eind, laat hem niet meer los. En Mackinnon laat op zijn beurt zijn helmstok en roeiriemen niet meer los. Nieuwe landen liggen voor de boeg. Hij gaat verder waar hij mee bezig was, en vaart na de Franse kanalen over de Donau door Duitsland, Oostenrijk, Hongarije, Kroatië, Servië, Roemenië en Bulgarije.

Tropenhelm

Wat vond hij het mooist? “Boven alles genoot ik van de mensen. Ze waren ongelooflijk aardig.” De eenzame reiziger in zijn minimalistische vaartuig had veel aanspraak. “Mensen waren zo vrijgevig en warm,” vertelt hij met enthousiasme. “Het was net alsof ze zich bevoorrecht voelden om mij te helpen met hun gastvrijheid en warmte. Het was verbazingwekkend, want dat is niet iets wat je vaak overkomt in het dagelijks leven. Het was hartverwarmend. Ik viel elke avond met een glimlach op mijn gezicht in slaap, denkend aan dat oude vrouwtje of die jonge man wier en wiens ogen sprankelden vanwege het avontuur dat ik aan het volgen was.”

Als hij verder oostwaarts komt, merkt hij: in elk land blijken de mensen nóg vriendelijker dan in het vorige. “In het destijds naoorlogse Servië en Kroatië, waar veel ellende en armoede was, waren de mensen het vriendelijkst. Kun je je dat voorstellen?” Ja, ik kan me dat inmiddels voorstellen dankzij het aanstekelijke enthousiasme waarmee Mackinnon zijn verhaal doet, en zijn onbegrensd lijkende levenslust. De witte tropenhelm die hij droeg en het steeds verder afbladderende bootje waarin hij zat, wekten misschien nog een extra vleugje sympathie op.

Verveling

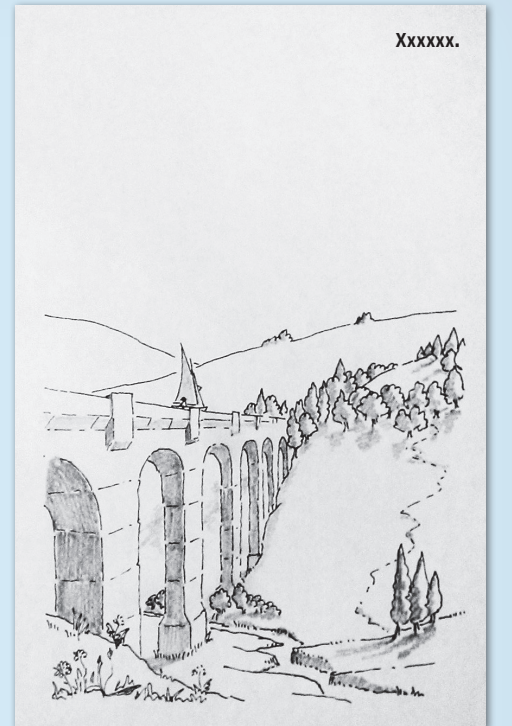
Scheepspapieren? Verzekering? Navigatieverlichting? De onschuld zelve, reageert

Mackinnon telkens verbaasd, onwetend als er onderweg naar gevraagd wordt. Waar hij het ontbreken van papieren nog wel kan goedpraten, komt het gebrek aan navigatieverlichting hem bijna duur te staan. Ver in Oost-Europa doorgedrongen, nog roeiend nadat de zon al is ondergegaan, ziet hij plotseling een grote rivierboot op zich af komen varen. Hij realiseert zich dat hij niet te zien is.

Mackinnon pakt zijn zaklamp. Hij realiseert zich dat de schipper van de rivierboot door het witte licht van de zaklamp waarschijnlijk denkt dat hij naar de spiegel van het bootje kijkt en er dus geen aanvaringskoers is. Een rode boerenzakdoek die Mackinnon onderweg van iemand heeft gekregen, is zijn redding. Hij houdt de zakdoek snel voor de zaklamp. De rivierboot wijzigt koers. Mackinnon haalt opgelucht adem. Als ik vraag naar wat de grootste moeilijkheid opleverde tijdens zijn reis, bestaat het antwoord niet uit nautische elementen. “Verveling,” antwoordt Mackinnon. “Dagen achter elkaar roeien zonder iemand om mee te praten. Met name in Oost-Europa waar ik steeds minder mensen tegenkwam vanwege de uitgestrektheid.” Mackinnon vermaakt zichzelf met het declameren van poëzie. Eerst volgens het origineel, maar daarna ook hardop in verschillende accenten, en zelfs achterstevoren.

Doodsbang

“Ik heb een enorm slecht geheugen voor ellende. Ik moet tijdens de veertien maan-



Xxxxxx.

den dat ik onderweg ben geweest, wel momenten hebben gehad dat ik me ellendig voelde. Maar ik kan ze me nauwelijks herinneren.” Als voorbeeld van dit fenomeen vertelt hij over de tocht richting Dover. “Het was slecht weer. Ik sloeg bijna om en was doodsbang. Rond het middaguur zag ik gelukkig een haveningang en kon ik ontsnappen aan het angstaanjagende weer. Eenmaal aan land, dacht ik na het eten van *fish and chips*: ach, zo erg was het niet. En ik vertrok. Toen ik weer op zee was, bleek het weer nog slechter dan daarvoor. Ik dacht: Sandy, jij idioot.”

Sympathie

Mackinnon bezit een heel mooie eigenschap, namelijk de onverzettelijke drang naar avontuur. Of nee, het is misschien eerder de kunst om te genieten van het moment. Een vaardigheid waarnaar velen van ons tegenwoordig hard op zoek zijn maar die ze moeilijk kunnen vinden. Mackinnon lijkt nooit ver vooruit te plannen, hooguit de eindbestemming van de dag. Warm eten, een warm bad en vooral warme menselijke contacten komen hem aanwaaien. Waarschijnlijk omdat deze ongevaarlijk ogende goedzak met zijn vreemde hoofddekkel en afbladderend onderkomen veel sympathie oproept bij iedereen die hij op zijn onwaarschijnlijke route tegenkomt.

Na 14 maanden heeft hij er 10 landen, 282 sluisen en 5.000 kilometer op zitten. Hij laat zijn bootje achter aan de oever van de Zwarte Zee. Jaren later zal hij daar weer naartoe gaan. Want Italië had hij op zijn reis niet aangedaan. Venetië lonkt. [Z](#)



WONDERLIJKE REIS

Sandy Mackinnon schreef het zeer vermakelijke boek *De Wonderlijke reis van Jack de Crow* (Uitgeverij Hollandia), over zijn eerste reis die hem leidde van Wales naar Roemenië. Op dit moment werkt hij aan het boek over de tweede reis die hij met zijn Mirror Dinghy ondernam, van Roemenië naar Venetië.

